

9. Közvilágítás

9.1. Általános rész

Közvilágítás a közterületeknek és a közforgalom számára megnyitott magánterületnek a közlekedés-, a köz- és vagyonsbiztonság érdekében szükséges összefüggő, rendszeres, meghatározott időtartamú, helyhez kötött, villamos üzemű megvilágítása. Közvilágításnak kell tekinteni a közutak (autópálya, autópálya, főút, mellékút, járda, gyalogút, és kerékpárút) megvilágítását, függetlenül attól, hogy a közút téren, parkban, alul- vagy felüljárón, alagútban, hídon, árkád alatt stb. vezet át. Ide kell érteni az autóparkolók világítását, illetőleg a középületek előtti területek, a menetrend szerint közlekedő közforgalmú járművek (tömegközlekedési járatok) megállóhelyei miatt esetleg szükséges világítási igényt, valamint a kijelölt gyalogos-átkelőhelyek emelt szintű világítását, továbbá minden olyan világítási berendezést, amelyet a jegyző igénybejelentésében közvilágításnak minősít.

Nem minősíthető közvilágításnak

- a) épületek, építmények, szobrok, műemlékek, emléktáblák, szökőkutak, növényzet vagy más, hasonló jellegű létesítmények különleges, időszakos megvilágítása (fényárvilágítás, díszvilágítás stb.), (kivéve, ha arra az Önkormányzat Egyedi Közüzemi Közvilágítási Szerződést (EKKSZ) kötött)
  - b) a forgalom irányítására szolgáló fényjelző készülékek, közúti jelzőlámpák világítása, a járdaszigeti terelőoszlopok világítása,
  - c) a tömegközlekedési járatok által igénybe vehető helyek (pl. várakozóhelyek, tömegközlekedési járatok megállóhelyei, autóbusz-fordulók, közlekedési társaságok üzemi területei) külön megvilágítása, (kivéve, ha arra az Önkormányzat Egyedi Közüzemi Közvilágítási Szerződést (EKKSZ) kötött)
  - d) vasúti hidak világítása, (kivéve, ha arra az Önkormányzat Egyedi Közüzemi Közvilágítási Szerződést (EKKSZ) kötött)
  - e) a hajózás biztonságát, illetőleg hajózható vízi út megjelölésére szolgáló, a hidakon vagy parton, vagy vízben elhelyezett lámpák, továbbá a horgonyzási tilalmat jelző táblák világítása,
  - f) a házszámtábla-, bejárati- és kapuvilágítás,
  - g) középületek, közösségi létesítmények, illetőleg a kizárólag ezek külső kiszolgáló területeinek térvilágítása.
  - h) telefonfülkék, nyilvános órák, hirdetőoszlopok világítása, kirakat- és reklámvilágítás,
  - i) a közlekedési akadályok, úton folyó munkák jelzései és megvilágítása,
  - j) a saját használatú utak világítása, kivéve azt a közforgalomra megnyitott saját használatú utat, amelynél a világítás kivetele és állapota megfelel a vonatkozó szabványok előírásainak, és amelyre az Önkormányzat EKKSZ-t köt.
- Az a.), j.) pontokban említett világítások (a d. és j. pontok szerinti kivételtől eltekintve) még akkor sem minősülnek közvilágításnak, ha villamos energia ellátásuk a közvilágítási hálózatról történik, illetőleg villamos energia fogyasztásuk elszámolására a jogszabály közvilágítási árszabás alkalmazását megengedi.

9.2. Fogalom-meghatározások

Közterület: az illetékes Önkormányzat által annak minősített és a nap bármely szakában szabadon megközelíthető terület.

Fogyasztó: a közvilágítási szolgáltatás költségeit vállaló jogi személy (ez általában a területileg illetékes önkormányzat, de lehet más jogi személy is)

Tulajdonos: a közvilágítási berendezés jogi birtokosa (ez általában az áramszolgáltató, de lehet az önkormányzat vagy más jogi személy is),

Üzemeltető: az a szervezet, amelyik a világító berendezés üzemeltetését szerződéses viszonyban felelősséggel ellátja (ez általában az áramszolgáltató, de a tulajdonos hozzájárulásával lehet más jogi személy is).

A közvilágítási berendezés részei:

- a fényforrások és lámpatestek¹ a tartozékaikkal (pl.: gyűjtő, előtét, fázisjavító kondenzátor, egyedi túláramvédelem) együtt,
- a kizárólag közvilágítási célú tartószerkezetek (oszlop, oszlopkar, falikar, útátfeszítés),
- a kizárólag közvilágítás villamos energia ellátását szolgáló vezetékrendszer (pl. közvilágítási kábel, közvilágítási kapcsolószál, valamint az ahhoz tartozó tápponti kapcsoló- védelmi és szabályzó berendezés),
- a közvilágítás villamos energia felhasználását, illetőleg üzemidejét mérő berendezés,

- a közvilágítás ki- és bekapcsolását vezérlő rendszer (készülék, átviteli út, berendezés, stb.). Többcélú vezérlési rendszer esetén azonban annak csak kizárólag a közvilágítás célját szolgáló része (pl. távvezérlési parancsvevő készülék).

Nem tekinthetők közvilágítási berendezés részének,

- Azok az épületfalak, illetőleg építmények, amelyekre közvilágítási berendezést szereltek.
- Azok a más célú tartószerkezetek, amelyekre közvilágítási berendezést is szereltek. Az ilyen ún. közös tartószerkezetek (pl. villamos energia elosztóvezetékek, közlekedési társaságok táp- és munkavezetékei, távközlési vezetékek, közúti jelzések, a forgalom irányítására szolgáló fényjelző készülékek, stb.) csak abban az esetben és olyan mértékig tekinthetők közvilágítási berendezés részének, ha és amilyen mértékig erre vonatkozólag a közvilágítási berendezés tulajdonosa és a közös tartószerkezetre szerelt más berendezés tulajdonosa írásban megállapodott.

9.3. Létesítés előkészítése, igénybejelentés

A fogyasztó a közvilágítás létesítésére vagy átépítésére vonatkozó igényét köteles az áramszolgáltatónak legkésőbb a munka-kezdés tervezett időpontja előtt 30 nappal bejelenteni.

Az igénybejelentésnek tartalmaznia kell:

- a közvilágítás helyét
- a közterületnek a település jellege és forgalma szerint az 1. Táblázat és/vagy a 2. Táblázat alapján² meghatározott osztályba sorolását
- a közvilágítási berendezések fajtájára és vezérlésére (egészéjjeles világítás, féléjjeles világítás, nappali üzemmódú világítás, folyamatos világítás) vonatkozó kívánásait,
- a tájékoztatást arról, hogy a berendezés tervezésével és kivitelezésével kit fog megbízni,
- a létesítmény üzembe helyezésének tervezett időpontját,
- a beépítendő teljesítmény nagyságát
- a közvilágítási célra vételezett villamos energia elszámolására választott árszabást
- Az érintettekkel egyeztetett nyilatkozatot, hogy az új- vagy átépített közvilágítási berendezésnek ki lesz a fogyasztója, tulajdonosa és/vagy az üzemeltetője

Szolgáltató tájékoztatása

Az áramszolgáltató az igénybejelentés beérkezésétől számított 30 napon belül köteles tájékoztatást adni az önkormányzat részére, amelynek tartalmaznia kell:

- az igénybejelentéssel kapcsolatos álláspontját,
- a szükséges villamos teljesítmény ellenőrzött, hozzávetőleges nagyságát,
- azt, hogy az igényelt villamos energiát (teljesítményt, többletteljesítményt) hálózatának mely részéről tudja szolgáltatni, valamint a bekapcsolás, illetve a szolgáltatás műszakilag indokolt és jogszabályban előírt pénzügyi feltételeit;
- azt az időpontot, amelytől kezdődően a közölt feltételek teljesítése esetén az áramszolgáltatás megkezdhető; továbbá a válaszható díjszabást,
- a helyi önkormányzat által választott árszabás szerint a közvilágítás működtetésének hozzávetőleges éves díját,
- ha a helyi önkormányzat a kiviteli terv elkészítésével az áramszolgáltatót kívánja megbízni a vállalkozás feltételeiről (határidő, vállalkozási díj) nyilatkozni kell.
- Ha a világítóberendezés és/vagy az ellátó villamos hálózat kivitelezésével az áramszolgáltatót szándékozzák megbízni, nyilatkozatot a munkavállalás előzetes feltételeiről.

Abban az esetben, ha a fogyasztó az áramszolgáltató tulajdonában lévő tartószerkezetekre kívánja elhelyezni a világítótesteket, akkor a kivitelezést csak az áramszolgáltató előzetes írásbeli hozzájárulása alapján, az abban tett feltételek teljesítése mellett szabad megkezdeni.

Az áramszolgáltatónak a létesítéssel vagy átépítéssel kapcsolatban felmerülő költségeit (feszültség-mentesítések előkészítése és végrehajtása, műszaki ellenőrzés biztosítása, stb.) a fogyasztó az áramszolgáltató részére köteles megtéríteni.

A közvilágítási berendezés kisebb - legfeljebb 5 lámpahelyre kiterjedő - módosítása (létesítés, átépítés, megszüntetés) esetén a határidőktől és tartalmi kellekektől a fogyasztó és az áramszolgáltató közös megegyezéssel eltérhetnek.

Az elkészített kiviteli terveket be kell nyújtani az áramszolgáltatóhoz, aki 15 napon belül azt felülvizsgálhatja, és a fogyasztóval egyeztetve azon módosításokat végezhet vagy végeztethet.

A közvilágítás létesítéséhez szükséges jóváhagyások és engedélyek megszerzéséről a fogyasztó gondoskodik.

9. SZ. MELLÉKLET

A jóváhagyott kiviteli terveket az önkormányzat köteles az áramszolgáltató részére megküldeni. A kiviteli tervek jóváhagyása során az önkormányzat köteles közölni a szolgáltatóval, hogy a terv szerinti közvilágítási berendezést üzembe helyezése után a Közvilágítási Szolgáltatási Szerződés hatálya alá tartozónak tekinti.

9.4. Kivitelezés, üzembe helyezés

Amennyiben az új- vagy átépített berendezés tulajdonosa és/vagy az üzemeltetője az áramszolgáltató lesz, akkor a kivitelező személyével kapcsolatban (előminősítés, szakmai felkészültség, referenciák) és a felhasznált berendezések tekintetében (szabványosság, üzemeltetési követelmények stb.) kikötéseket tehet

Amennyiben az új- vagy átépített berendezés tulajdonosa és/vagy az üzemeltetője nem az áramszolgáltató, akkor az elbontásra kerülő világítóberendezés aktuális vagyoni értékét („maradványérték”) a beruházó köteles az áramszolgáltatónak megtéríteni.

Ha az új- vagy átépített közvilágítási berendezés idegen tulajdonú, akkor az áramszolgáltató szabadvezetékes hálózatán csak akkor helyezhető el, ha

- a világító berendezés megfelel a vonatkozó szabványoknak és műszaki előírásoknak,
- nem akadályozza az áramszolgáltatói feladatok ellátását és a hálózat későbbi bővítését,
- a tulajdonos az áramszolgáltatóval bérleti- és üzemeltetési megállapodást köt.

Amennyiben a közvilágítási berendezés kivitelezését nem az áramszolgáltató végzi, a kivitelező köteles a munka megkezdésének időpontját az áramszolgáltatónak legalább 15 nappal előbb bejelenteni.

Az elkészült közvilágítási berendezést saját tulajdona esetén az áramszolgáltató helyezi üzembe, amely a feszültség alá helyezéssel jön létre. Idegen tulajdon esetében az üzembe helyezés a tulajdonos feladata, ekkor az áramszolgáltató a villamosenergia bekapcsolásoknál az egyéb fogyasztóknál követett módon jár el. Az üzembe helyezéshez a fogyasztónak olyan műszaki dokumentációt kell biztosítani, amelyből a berendezés jellemzői és a szerződéskötéshez szükséges adatai egyértelműen megállapíthatók.

9.5. Közvilágítás szolgáltatása

A villamos energia közvilágítási célra történő szolgáltatása a fogyasztó (pl. a helyi önkormányzat) és az áramszolgáltató között, a fogyasztó által a közvilágítási célra vételezett villamos energia elszámolására választott díjszabás szerint megkötött közüzemi szerződés alapján történik.

Az elszámolás közvilágítási árszabás választása esetén Egyedi Közvilágítás Közüzemi Szerződés (EKKSZ), más árszabás választása esetén Villamos energia Közüzemi Szerződés (VKSZ) alapján történik. Az egyedi közüzemi szerződés tartalmi és szerkezeti követelményeit tartalmazó minta a VKSZ 7. §. (2) bekezdés alapján az üzletszabályzat mellékletét képezi.

9.6. Elszámolás

A közvilágítási célra vételezett villamos energia elszámolása történhet:

- A fényforrásoknak az előtétekkel együtt számított beépített teljesítménye és a közvilágítási naptár szerinti égési időtartam szorzata alapján,
- A fényforrásoknak az előtétekkel együtt számított beépített teljesítménye és a felszerelt üzemidő mérő mérési adatai alapján,
- A villamos energia fogyasztásmérése alapján.

A közvilágítás célra vételezett villamos energiáért a fogyasztó a választott árszabás szerinti, a hatályos jogszabályok szerinti áram-, alap- illetve teljesítménydíjat tartozik a szerződésben megállapított rendszerességgel az áramszolgáltatónak téríteni. Közvilágítás árszabás választása és EKKSz alapján történő vételezés esetén az elszámolásnál a közvilágítás szolgáltatás hibája, illetve hiányossága miatt díjcsökkentést is figyelembe kell venni.

A díjvisszatérítés mértékének megállapítása mérés vagy általános elszámolás alapján lehetséges, a fogyasztóval történt megállapodás szerint.

Idegen tulajdonú berendezések energiaköltségének megállapítása csak a fogyasztás mérésével történhet. Áramszolgáltatói tulajdon és idegen kezelés esetén a mérés szükségességéről a tulajdonos és az üzemeltető szerződésben állapodik meg.

Fényáramszabályzóval ellátott hálózat esetén az energiafogyasztást méréssel kell megállapítani.

A közvilágítási berendezések elszámolására a megfelelő mérőberendezés hiányában is alkalmazható az alap, illetve a teljesítménydíjas árszabás. A közvilágítási berendezések kiefeszültségen üzemelnek, ezért csak a kiefeszültségű tarifák közül lehet választani

Amennyiben a fogyasztó a közvilágítási energiavételezés elszámolására Teljesítménydíjas árszabást választ, úgy a következő feltételeknek kell teljesülni:

- A teljesítménydíjas árszabás esetén az elszámolás alapját képező lekötött teljesítmény megegyezik a fényforrások és tartozékaik által felvett névleges teljesítmények összegével.
- a lekötött teljesítmény nem lehet kisebb 20 kW-nál, és azt legalább 12 hónapra kell lekötöni. E tekintetben a 20 kW-os határ a fogyasztó összes teljesítmény-igényére (tehát nem egy-egy kapcsoló-berendezésre) vonatkozik.
- a teljesítménydíj éves díj, amelynek alapja a beépített lámpák előtéttel növelt bruttó teljesítménye, és amelyet 12 havi részletben kell megfizetni,
- közvilágítási fogyasztónál nem érvényes az a megkötés, hogy a lekötött teljesítményt a fogyasztó egy szerződési cikluson belül két alkalommal változtathatja meg úgy, hogy csak az egyik módosítás eshet nov.1 és márc. 31 közé. A közvilágítási berendezések bővítését vagy csökkentését követő hónaptól a teljesítménydíj arányosan változik.
- az áramdíj megállapítása alapvetően kéttarifás mérők alkalmazásával történhet. Mérés hiányában alkalmazható közvilágítási üzemidőnek a csúcsidőre és az azon kívüli időszakokra vonatkozó számított megosztása.

Amennyiben a fogyasztó a közvilágítási energiavételezés elszámolására Alapdíjas árszabást választ, úgy a következő feltételeknek kell teljesülni:

- az alapdíj mértékét a fogyasztónál beépített összes lámpa bruttó teljesítményéből (PLB) számított IKA áramerősség határozza meg, 230 V névleges feszültség és $\cos(\varphi) = 0,9$ átlagos teljesítménytényező mellett az $\text{IKA} = \text{PLB} / \text{Un} \times \cos(\varphi)$ képlettel számítva.
- a fogyasztó egyaránt választhat egy- vagy kéttarifás díjszabást, de azon belül évente csak egyszer változtathat. Az alapdíjas árszabásról - ha az egyéb feltételek fennállnak - bármikor áttérhet a teljesítménydíjas árszabásra.
- kéttarifás díjszabás áramdíja csak a vételezett villamos energia kéttarifás mérésével állapítható meg. Egytarifás díjszabásnál mérés hiányában az áramdíj megállapítható a beépített bruttó villamos teljesítmény és a közvilágítás rögzített üzemidejének szorzatából.

Valamennyi közvilágítási vételezésére alkalmas árszabás választása esetén a mérés nélküli elszámolás csak abban az esetben engedhető meg, amennyiben a világítóberendezés be- és kikapcsolását működtető vezérlő-rendszer az áramszolgáltató kezelésében van.

9.7. Működtetés, üzemeltetés

A közvilágítási berendezések rendszeres és folyamatos üzeméhez szükséges üzemeltetési (karbantartási, hibaelhárítási és ellenőrzési) tevékenységek ellátása a berendezések tulajdonosának a feladata.

A közvilágítási berendezés aktív és passzív elemei üzemképességének biztosításához szükséges működtetési tevékenységek (üzemvitel, karbantartás és üzemzavar elhárítás) ellátása a közvilágítási célra vételezett villamos energia elszámolására, a fogyasztó és az áramszolgáltató között megkötött szerződés alapján történik.

9. SZ. MELLÉKLET

9.7.1. Az aktív (csatlakozási pont utáni) elemeken végzendő feladatok

- A meghibásodott fényforrások és tartozékaik (foglat, előtét, gyújtó, sorkapocs, kondenzátor) cseréje, javítása, pótlása.
- A bekötő (felszálló) vezeték elhasználódása, sérülése esetén szükséges cseréje, javítása.
- A lámpahelyi szerelvénylap (csatlakozó doboz) karbantartása a túláramvédelemmel (olvadó biztosító, kismegszakító) együtt.
- A lámpatestek optikai elemeinek (tükör, búra, reflektáló felületek, tömitések) száraz tisztítása, beállítása, a meghibásodott tartozékok cseréje, pótlása.
- A kizárólag közvilágítási célt szolgáló fém tartószerkezetek (oszlopok, oszlopkarok) korrózióvédelme. A természetes elhasználódásból eredő rendellenességek és hibák elhárítása,
- Az érintésvédelem előírt gyakoriságú ellenőrzése, a szükséges javítások, pótlások elvégzése.

9.7.2. A passzív (csatlakozási pont előtti) elemeken végzendő feladatok

- A közép/kisfeszültségű transzformátor állomások kisfeszültségű oldalán lévő – kizárólag közvilágítás céljait szolgáló – leágazástól a lámpahelyekig tartó földkábeles-, falikábeles-, vagy szabadvezetékes hálózaton végzendő, működtetési feladatok (üzemvitel, karbantartás, üzemzavar elhárítás),
- Az előbbi hálózatszakaszon belül a közvilágítási kapcsoló és vezérlő berendezések, szekrények karbantartása (ápolás, javítás, csere).
- A feszültség közelében, más fogyasztó (pl. közúti járművek munkavezetékei) lekapcsolásával végezhető hálózati munkák.

Amennyiben a közvilágítási célra vételezett villamos energia elszámolására az önkormányzat a közvilágítási árszabást választotta, úgy a közvilágítási berendezések hibáinak bejelentési rendjét, a karbantartás ütemezését és gyakoriságát az önkormányzat és az áramszolgáltató az Egyedi Közvilágítás Közütemi Szerződésben (EKKSZ) közösen határozza meg. Más árszabás választása esetén az áramszolgáltatónak a közvilágítási berendezés aktív elemeinek működtetésével kapcsolatban semmiféle kötelezettsége nincs.

Amennyiben a közvilágítási berendezés idegen tulajdonban van és/vagy az elszámolásra a fogyasztó nem közvilágítási árszabást választott, akkor a berendezés működtetésére a fogyasztónak szerződést kell kötni. Ilyen esetben a passzív elemek működtetését – külön díjfizetés ellenében – a fogyasztóval kötött megállapodás alapján az áramszolgáltató végzi. Megbízás esetén az áramszolgáltató külön szerződés alapján vállalkozik az aktív elemek működtetésével összefüggő tevékenységek elvégzésére is.

Ha a közvilágítás üzemeltetését nem az áramszolgáltató végzi, akkor az idegen üzemeltetőnek az áramszolgáltatóval a biztonságos munkavégzés követelményeit és a szükséges együttműködés szabályait rögzítő üzemviteli megállapodást kell kötni.

9.8. A közvilágítási berendezések karbantartásának elszámolása

Amikor a fogyasztó Közvilágítási árszabást választ, akkor a díjtételek a teljes közvilágítási szolgáltatásra (villamosenergia ellátás és a világítóberendezés üzemeltetése) fedezetet nyújtanak.

Amikor a fogyasztó Teljesítménydíjas- vagy Alapdíjas árszabást választ, az abban térített díj csak a közvilágításhoz vételezett villamos energia szolgáltatási díját fedezi. A közvilágítási berendezések teljes körű üzemeltetésre ilyen esetekben arra alkalmas szakvállalkozóval (ez lehet az áramszolgáltató is) külön üzemeltetési szerződést kell kötni. Az üzemeltetési szerződés díja a felek megállapodásán alapul, amelynek figyelemmel kell lenni a fogyasztó részletes szolgáltatási igényére, valamint a világítóberendezés technikai kialakítására és életkorára, illetve az ebből eredő, számítással alátámasztott várható üzemeltetési költségre.

1. Táblázat

Gépjármű forgalmú területek osztályba sorolása

Osztály	Közút jellege
M1	Autópálya, I. rendű főút nagyvárosban ³ , nagyvárosok kiemelt fontosságú útjai
M2	I. rendű főút, kiemelt fontosságú út városban, II. rendű főút nagyvárosban
M3	I. rendű főút községben, II. rendű főút városban, gyűjtőút nagyvárosban II. rendű főút községben,
M4	gyűjtőút városban, kiszolgáló út nagyvárosban
M5	gyűjtőút községben, kiszolgáló utak
M6	szilárd burkolat nélküli utak

2. Táblázat

Gyalogos övezetek világítási követelményei

A gyalogos övezet jellege	A gyalogos övezet osztálya	A horizontális megvilágítás átlagos értéke, legalább Egy (lx)	A horizontális megvilágítás egyenletessége, legalább e
Reprezentatív, nagy forgalmú gyalogos és sétáló utak	P1	20	0,3
Városközpontok, lakótelepek fő gyalogútjai	P2	10	0,3
Alsóbbrendű gyalogos és erékpárút	P3	5	0,2
Gyalogos irányfény	P4	2	-